

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 27. august 2021
(OR. en)

11404/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0281(NLE)

CCG 44

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	26. august 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 498 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kirjalikus menetluses seoses ühisseisukohaga minimaalse sissemakse ajutise vähendamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 498 final.

Lisatud: COM(2021) 498 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 26.8.2021
COM(2021) 498 final

2021/0281 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel riiklikult toetatavate
ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kirjalikus menetluses seoses ühisseisukohaga
minimaalse sissemakse ajutise vähendamise kohta**

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe (edaspidi „kokkulepe“) osaliste vahel kirjalikus menetluses seoses kavandatud ühisseisukohaga minimaalse sissemakse ajutise vähendamise kohta.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkulepe

Kokkulepe on suuline kokkulepe, mille eesmärk on luua raamistik riiklikult toetatavate ekspordikrediitide korrahaseks kasutamiseks. Tegelikult tähendab see, et luuakse võrdsed võimalused (mille puhul konkurents põhineb eksporditavate kaupade hinnal ja kvaliteedil, mitte soodsaimatel finantseerimistingimustel) ning samas püütakse kõrvaldada riiklikult toetatavate ekspordikrediitidega (edaspidi „riiklik toetus“) seotud subsiidiumid ja kaubanduse moonutamine. Kokkulepe jõustus 1978. aasta aprillis ja on tähtjatu.

Kokkulepe on administratiivselt allutatud OECD-le ja selle täitmist toetab OECD ekspordikrediidi sekretariaat. Siiski ei ole tegemist OECD õigusaktiga¹.

Kokkuleppe osaline on Euroopa Liit – mitte liikmesriigid – ning see on ühenduse õigustikku üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrusega (EL) nr 1233/2011². Seega on kokkulepe liidu õiguse kohaselt õiguslikult siduv.

2.2. Kokkuleppe osalised

Kokkuleppel on praegu üksteist osalist (edaspidi „kokkuleppe osalised“): Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Euroopa Liit, Jaapan, Kanada, Korea, Norra, Šveits, Türgi, Uus-Meremaa ja Ühendkuningriik.

Kokkuleppe osalised võivad teha otsuseid kokkuleppe muutmise kohta, eelkõige võivad nad vastu võtta ühisseisukohti kooskõlas kokkuleppe IV peatüki 5. jaoga. Otsused tehakse konsensuse alusel ja kui mõni osaline on vastu, siis ei saa kokkuleppe muudatust ega ühisseisukohta vastu võtta.

Euroopa Komisjon esindab liitu kokkuleppe osaliste koosolekutel ja kokkuleppe osaliste kirjalikes otsustusmenetlustes.

Kokkuleppega on ette nähtud võimalus võtta vastu ühisseisukohti, millega lubatakse osalistel erandkorras kokkuleppe sätetest kõrvale kalduda konkreetse tehingu ja ajutiselt ka määratlemata arvu tehingute puhul. Kirjalikus menetluses on võimalik ühisseisukoht heaks kiita ettepanekule vastamata jätmise teel, kuna vaikimist käsitatakse nõusolekuna. Sama kehtib osalise kohta, kes teatab, et tal ei ole seisukohta. Ühisseisukoha ettepanekule tuleb

¹ Nagu on määratletud OECD konventsiooni punktis 5.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ (ELT L 326, 8.12.2011, lk 45).

põhimõtteliselt vastata 20 kalendripäeva jooksul, mida võib pikendada kaheksa kalendripäeva võrra (kokkuleppe artiklid 56 ja 57). OECD ekspordikrediidi sekretariaat teatab osalistele, kas ühisseisukoht võeti vastu. Kokkulepitud ühisseisukoht jõustub teadaandest kolme kalendripäeva möödumisel (kokkuleppe artikkel 59).

2.3. Kokkuleppe osaliste kavandatav õigusakt

Kavandatav meede on ühisseisukoht, mille ettepanek esitatakse osalistele vastavalt kokkuleppe IV peatüki 5. jaole. Kavandatav ühisseisukoht on kiireloomuline ja erakorraline meede, et reageerida COVID-19 tervisekriisist tulenevale majanduslangusele ja vähendada kriisi tõsist mõju ELi eksporditööstuse poolt oluliste projektide elluviimisele väikese ja keskmise sissetulekuga riikides (vt täpsemalt punkt 3). Kavandatava ühisseisukohaga, kui selles kokku lepatakse, muudetakse ajutiselt kokkuleppe sätteid, millega reguleeritakse sissemaksenõuet ja maksimaalset riiklikku toetust (kokkuleppe artikli 11 punktid a ja c).

Võttes arvesse meetme erakorralist iseloomu, tuleks ettepanek esitada niipea kui võimalik. Kui selles kokkuleppele jõutakse, peaksid kõik osalised hakkama kavandatud ühisseisukohta kohaldama niipea kui võimalik. Kokkuleppes sätestatud 28päevase tähtaja jooksul seisukoha esitamata jätmisega (vt punkt 2.2) nõustuksid osalised liidu ühisseisukoha ettepanekuga automaatselt ning kui vastuväiteid ei esitata, oleks see ettepanek ühtlasi ühisseisukoha lõplik versioon, mis jõustuks menetluse lõppemisest kolme päeva möödumisel.

Eespool toodut arvesse võttes on asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse kokkuleppes loodud organis liidu nimel, võttes arvesse, et kavandatav ühisseisukoht on liidule siduv ja mõjutab liidu õigust vastavalt määruse (EL) nr 1233/2011 artiklile 1, milles on sätestatud: „Suuniseid, mis sisalduvad riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppes, kohaldatakse liidus. Kokkuleppe tekst on esitatud käesoleva määruse lisana.“

Ühisseisukoha menetlus peaks algama 2021. aasta juulis.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Kavandatav ühisseisukoht on otseselt seotud COVID-19 tervisekriisiga.

Kavandatav ühisseisukoht võimaldaks madala ja keskmise sissetulekuga riikide riiklikel hankijatel, kes ostavad kaupu ja teenuseid, millele antakse riiklikku ekspordikrediidi toetust, teha 12 kuu jooksul sissemakseid vähemalt 5 % ulatuses ekspordilepingu väärtusest, mitte 15 % ulatuses, nagu on nõutud kokkuleppe artikli 11 punktis a. See tähendaks omakorda osalise poolt kokkuleppe artikli 11 punkti c kohaselt antava riikliku toetuse ülemmäära ajutist suurendamist 85 %-lt 95 %-le ekspordilepingu väärtusest sama ajavahemiku jooksul.

COVID-19 majandussurutise taustal on ELi ettevõtjatelt kaupu, teenuseid ja projekte (nt tervishoid ja haridus, aga ka muud sektorid) importivad kolmandad riigid tõsise finantssurve all. Suurem osa asjaomastest projektidest viiakse ellu arengumaade riiklike/avaliku sektori hankijatega. Normaalses majandustingimustes saaksid laene rahastavad pangad tavaliselt sissemakse osa jaoks eraturult kindlustuskatte. COVID-19 kriisi tõttu on eraturg siiski arenguriikidele sellise katte pakkumisel ettevaatlik või ei soovi seda üldse teha. Ilma selle katteta keelduvad pangad rahastamast projekti sissemakse osa arengumaades, kus selliseid projekte kõige enam vajatakse, ning see tähendab, et neid projekte ei ole võimalik ellu viia. See turutõrge tuleb kiiresti kõrvaldada.

Kavandatav ühisseisukoht tooks kasu nii importijatele kui ka eksportijatele: sellega antakse ostjariigi valitsusele kohe rahalist abi ja suurendatakse selle suutlikkust investeerimisprojekte jätkata. Samal ajal annaks see eksportijatele võimaluse pakkuda paindlikke lahendusi rasketel aegadel ja jätkata äritegevust.

Eeltoodu põhjal tehakse ettepanek vähendada avaliku sektori hankijate sissemakse nõuet 15 %-lt 5 %-le ekspordilepingu väärtusest. Lepingu arengueesmärged ja erandlikku iseloomu arvestades oleks meetmel siiski kaks olulist piirangut. Esiteks kohaldataks kavandatavat meetet üksnes madala ja keskmise sissetulekuga riikide (nn II kategooria riigid kokkuleppe artikli 11 kohaselt ja kooskõlas Maailmapanga määratlusega) avaliku sektori hankijate suhtes. Teiseks kestaks meede ainult ajavahemikul, mille jooksul pandeemia majanduslikud tagajärjed eeldatavasti tuntavad on. Seega saaksid sellest kasu üksnes tehingud, mille puhul ekspordikrediidi toetuse taotlus saadi 12 kuu jooksul pärast ühisseisukoha kehtivuse algust, tingimusel et läbirääkimised tehingu tingimuste üle viidi lõpule hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva ühisseisukoha kehtivuse lõppemist (nagu on kinnitatud ekspordikrediidiasutuse lõplikes kohustustes). Kokkuleppe eeskirjade kontekstis on samuti oluline märkida, et kavandatav meede ei toetaks mitte ainult ELi riikidest eksportimist, vaid seda kohaldataks võrdselt kõikides kokkuleppes osalevates riikides antava riikliku toetuse suhtes.

Kuna kavandatava ühisseisukoha eesmärk on vähendada COVID-19 põhjustatud tervisekriisi tõsist mõju ELi eksporditööstuse poolt oluliste projektide elluviimisele arengumaades ning et ühisseisukoha ettepaneku esitab liit, peaks liidu nimel võetav seisukoht seisnema käesoleva otsuse lisas esitatud ettepaneku kava esitamises ja toetamises.

3.1. Menetlusõiguslik alus

3.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel õiguslikud tagajärjed. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“³.

3.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatav ühisseisukoht, mille kokkuleppe osalised peavad kirjaliku menetluse teel vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandataval õigusaktil on õiguslik toime vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrusele (EL) nr 1233/2011 (mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ) artiklile 1, milles on sätestatud, et „Suuniseid, mis sisalduvad riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppes, kohaldatakse liidus. Kokkuleppe tekst on esitatud käesoleva määruse lisana.“

³ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Seega on otsuse ettepaneku menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

3.2. Materiaalõiguslik alus

3.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaaloõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab.

3.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga. Seepärast on esildatud otsuse materiaaloõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 207.

3.3. Järeldus

Otsuse ettepaneku õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

4. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna kokkuleppe osaliste õigusaktiga muudetakse riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkulepet, mis on määruse (EL) nr 1233/2011 II lisa, on asjakohane avaldada see pärast heakskiitmist Euroopa Liidu Teatajas.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kirjalikus menetluses seoses ühisseisukohaga minimaalse sissemakse ajutise vähendamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppes (edaspidi „kokkulepe“) sisalduvad suunised on üle võetud ja muudetud Euroopa Liidus õiguslikult siduvaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1233/2011⁴.
- (2) Kokkuleppe osalised (edaspidi „osalised“) peavad tegema kirjaliku menetluse teel otsuse Euroopa Liidu poolt kokkuleppe IV peatüki 5. jao kohaselt esitatud ühisseisukoha ettepaneku kohta, mis käsitleb kokkuleppe artikli 11 punkti a kohaselt nõutava minimaalse sissemakse ajutist vähendamist (edaspidi „kavandatav ühisseisukoht“), võttes arvesse praegust COVID-19 majanduslangust.
- (3) Kavandatav ühisseisukoht võimaldaks madala ja keskmise sissetulekuga riikide riiklikel hankijatel, kes ostavad kaupu ja teenuseid, millele antakse riiklikku ekspordikrediidi toetust, teha 12 kuu jooksul sissemakseid vähemalt 5 % ulatuses ekspordilepingu väärtusest, mitte 15 % ulatuses, nagu on nõutud kokkuleppe artikli 11 punktis a. See tähendaks omakorda osalise poolt kokkuleppe artikli 11 punkti c kohaselt antava riikliku toetuse ülemmäära suurendamist 85 %-lt 95 %-le ekspordilepingu väärtusest sama ajavahemiku jooksul.
- (4) Erakorraline meede on vajalik, et reageerida COVID-19 tervisekriisist tulenevale majanduslangusele ja vähendada kriisi tõsist mõju ELi eksporditööstuse poolt oluliste projektide elluviimisele väikese ja keskmise sissetulekuga riikides.
- (5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel osaliste kirjalikus menetluses võetav seisukoht seoses kavandatava ühisseisukohaga, kuna pärast kokkuleppimist võib kavandatav ühisseisukoht otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrusele (EL) nr 1233/2011, mis

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ (ELT L 326, 8.12.2011, lk 45).

käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste kohaldamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kirjalikus menetluses seoses ühisseisukoha ettepanekuga, mis käsitleb minimaalse sissemakse ajutist vähendamist, põhineb käesoleva otsuse lisal.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*